

De Mandalaschool: de eerste boeddhistische basisschool

1. Uitgangspunten

1.1 Inleiding

In 2000 heeft de overheid het Boeddhisme als levensbeschouwelijke hoofdstroming in Nederland erkend. In het kader hiervan willen wij als initiatiefgroep een school oprichten die op Boeddhistische principes gefundeerd is. De school zal de Mandalaschool heten. Deze school zal tevens volledig aan de onderwijsseisen voldoen, die door de inspectie gevraagd worden.

1.2 Ieder mens is van nature goed

Het boeddhisme gaat er vanuit dat de mens van nature goed is. Deze Natuurlijke Goedheid, ook wel boeddhanatuur genoemd, is de diepste kern van ieder mens. Deze Natuurlijke Goedheid wordt wel met de zon vergeleken, die warmte en licht uitstraalt. De zon wordt echter vaak door wolken verduisterd. Zo ook wordt onze Natuurlijke Goedheid vaak verduisterd door vertroebelende emoties en verstorende gedachtes. Ook al verduisteren wolken de zon, toch blijft deze bestaan. Op dezelfde manier blijft Natuurlijke Goedheid altijd in ons aanwezig, ondanks verstorende emoties en gedachtes. Het doel van het Boeddhisme is om de zon van onze Natuurlijke Goedheid steeds meer in ons leven te laten schijnen en de wolken van verstorende emoties en gedachtes steeds lichter te laten worden.

1.3 De school zet zich in om Natuurlijke Goedheid te realiseren

Onderstaande mandala geeft de visie van de school weer. Mandala betekent letterlijk: datgene wat een centrum omringt. Oorspronkelijk geeft een mandala de weg aan naar de betekenis in het midden, meestal gesymboliseerd in een bepaalde Boeddha. Een mandala kan een levende werkelijkheid worden als deze op de juiste manier gestructureerd en geactiveerd wordt. De mandala kan als volgt gelezen worden. In het centrum staat Natuurlijke Goedheid, die door de Boeddha wordt gesymboliseerd. Natuurlijke Goedheid wordt ervaren als welbevinden, zelfvertrouwen en sociale competentie, wat weergegeven wordt door de middelste figuur. De warmte en het licht van Natuurlijke Goedheid in de vorm van welbevinden, zelfvertrouwen en sociale competentie worden ontwikkeld in 4 interactiedimensies: de leerling, leerkracht, klas en school. Dit is zichtbaar gemaakt in de buitenste figuur van de mandala. Eenmaal in contact gekomen met Natuurlijke Goedheid zal deze invloed hebben op de omgeving (ouders, peergroep, leefmilieu e.a.). Deze werking wordt aangegeven in het vierkant buiten de mandala. Hieronder staan de drie vormen van Natuurlijke Goedheid en de vier dimensies nog eens verder uitgewerkt:

Natuurlijke Goedheid kan in drie vormen ervaren worden, die ook weer onderling met elkaar verbonden zijn. Deze zijn:

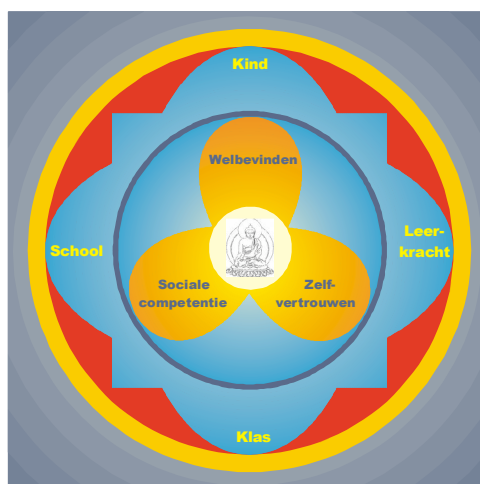
1. ***Welbevinden: 'Ik voel me goed en wij voelen ons goed op school'.***

De kinderen en het schoolteam voelen zich gelukkig en veilig. Als een kind goed in zijn vel zit zal het zich beter ontwikkelen. Dit geldt uiteraard ook voor de klas en school als geheel.

2. ***Zelfvertrouwen: 'Ik heb vertrouwen in wat ik kan'.***

Door de positieve benadering zullen kinderen hun talenten en natuurlijk leervermogen ontwikkelen en dit zal het zelfvertrouwen vergroten. Het zelfvertrouwen zal ook de zelfstandigheid bevorderen. Van een goede leerkracht wordt wel eens gezegd dat hij of zij een levenslange leerling is. Als we van elkaar kunnen leren blijven we in ontwikkeling. Al deze aspecten willen we in onze school tot uitdrukking laten komen.

3. **Sociale competentie:** *'Wees goed voor jezelf door goed te zijn voor anderen'*, of ook wel 'Wie goed doet goed ontmoet'. Leren om goed te zijn voor jezelf en anderen is een uitdrukking van onze Natuurlijke Goedheid en zorgt voor het ontwikkelen van de sociale competentie van het kind en schoolteam.

Visie Mandalaschool

2. Methoden, technieken en ontwikkelingsgebieden

In beginsel zullen kinderen nog weinig bekend zijn met Natuurlijke Goedheid. Om hiermee meer in contact te komen zullen methoden en technieken gebruikt worden, die ook hun uitwerking hebben op de ontwikkelingsgebieden. Deze methoden zullen schoolbreed worden toegepast. Hieronder staan de belangrijkste:

2.1 Meditatie

Meditatie leert ons om innerlijke rust en ontspanning te vinden en bevordert het concentratievermogen. Door meditatie krijgen we tevens meer ruimte en medegevoel voor anderen. Het vormt de basis van de innerlijke ontwikkeling van onze leerlingen, de leerkracht, de klas en de school. Meditatie is dan ook een essentieel onderdeel van ons programma. In onze school staat het niet los van het alledaagse schoolprogramma, maar is er juist sterk mee verweven. Meditatie kan in allerlei vormen (bewegings-, adem-, klankoefeningen, visualisaties etc.) gegeven worden. In onze school maken we zowel gebruik van aloude als van de meest moderne technieken.

2.2 De zes paramita's

Om ons te helpen vanuit onze Natuurlijke Goedheid te handelen zijn in het boeddhisme zes vaardigheden (paramita's in het Sanskriet) ontwikkeld. Deze zijn:

1. Vrijgevigheid in de zin van ruimte en vriendelijkheid aan jezelf en anderen leren geven, niet alleen op het eigenbelang gericht zijn en medeverantwoordelijkheid voor anderen leren nemen.
2. Geduld: niet ontmoedigd raken wanneer onmiddellijke resultaten uitblijven
3. Discipline: het ontwikkelen van het vermogen van leerlingen te kunnen herkennen wat in een gegeven situatie het meest passend is voor haar- of hemzelf en anderen.
4. IJver: met enthousiasme die dingen doen die goed en positief zijn voor jezelf en anderen
5. Concentratie: leren om niet afgeleid te zijn en met enige afstand, relativerend en humorvol, oplettend en gewaar te zijn.
6. Wijsheid: leren beseffen dat alles in de wereld met alles verbonden is, waardoor ieders denken, zeggen en handelen niet alleen consequenties voor onszelf, maar ook voor anderen heeft, en daardoor bijdragend aan het voorkomen van schade en het bewerkstelligen van blijvende positieve resultaten voor iedereen.

2.3 De 6 ontwikkelingsmogelijkheden en hun methoden

Natuurlijke Goedheid in de vorm van welzijn, zelfvertrouwen en sociale competentie wordt ook ontwikkeld door methoden die verbonden zijn met de 6 ontwikkelingsmogelijkheden. In deze 6 mogelijkheden werken we vooral volgens de kerndoelen, gangbare onderwijsmethoden en eigen methodieken en technieken. Hieronder worden de 6 ontwikkelingsmogelijkheden uitgewerkt naar het kind. Gelijkmatische ontwikkeling van deze mogelijkheden zorgt voor een evenwichtige ontwikkeling van hoofd, hart en handen van ieder kind, wat ook zijn weerslag heeft op klas, leerkracht en de school als geheel. De 6 ontwikkelingsmogelijkheden zijn:

1. Intuïtieve en cognitieve mogelijkheden

De intuïtieve mogelijkheden van een kind zijn de mogelijkheden contact te maken met de innerlijke, spontane wijsheid, die in een ieder van hen aanwezig is. De cognitieve mogelijkheden worden niet alleen ontwikkeld door middel van de traditionele schoolvakken, maar ook door het verkrijgen van ervaringskennis over hoe de wereld van binnen en van buiten werkt.

2. Communicatieve mogelijkheden

De communicatieve mogelijkheden worden ontwikkeld door samen dingen te onderzoeken en hierover te praten. Op deze manier kunnen kinderen helderheid verkrijgen over hun eigen ervaring door middel van uitwisseling met anderen. Door het inzetten van deze kennis in betekenisvolle situaties, worden ook andere communicatieve vaardigheden ontwikkeld zoals het schrijven van teksten of creatieve expressie. Voor een evenwichtige ontwikkeling van al deze vermogens is het daarnaast essentieel om open te leren luisteren naar elkaar.

3. Creatieve mogelijkheden

De creatieve mogelijkheden van kinderen stimuleren wij door hen te helpen zelfvertrouwen te krijgen in hun eigen expressie en ervaring op te doen met allerlei technieken. Wij proberen deze expressie levend te houden door kinderen te helpen de dingen telkens als nieuw te zien, ze opnieuw te onderzoeken en van daaruit tot vormgeving te komen. Hiermee wordt verstarring in één bepaalde vorm voorkomen.

4. Fysieke mogelijkheden

De fysieke mogelijkheden worden ontwikkeld door de ontwikkeling van een gezond lichaam, dat niet alleen in staat is tot fysieke inspanningen maar ook tot ontspanning. Waarbij er waardering en aandacht is voor anderen en de natuur.

5. Sociale en emotionele mogelijkheden

Bij het ontwikkelen van de sociale en emotionele mogelijkheden, gaan we onder andere uit van de zes paramita's, die in onze visie al genoemd zijn. Hierbij horen ook het leren 'nee' te durven zeggen, het omgaan met ruzies, het kunnen samenspelen, het leren onderhandelen en niet snel boos worden. We willen een gemeenschap vormen waarin we in harmonie samen, en ook onszelf kunnen zijn.

6. Zingevingsmogelijkheden

Bij het ontwikkelen van zingevingsmogelijkheden wordt ingespeeld op het leren omgaan met diepere levensvragen en het ontwikkelen van verantwoordelijkheid voor en vertrouwen op gevoelens van verbondenheid met alles wat leeft. En de ontwikkeling van een natuurlijk gevoel voor wat goed en verkeerd is.

3. Wat willen we bereiken?

De school wil bereiken dat kinderen een goede balans vinden tussen hoofd, hart en handen door een evenwichtige ontwikkeling van de zes ontwikkelingsmogelijkheden. Dat zowel kinderen, leerkrachten, de klas en de school als geheel steeds meer met Natuurlijke Goedheid in contact komen, in de vorm van een zich welbevinden, met vol vertrouwen dingen doen en sociaal competent zijn. Het gevolg is dat kinderen opgeleid worden tot evenwichtige deelnemers aan de maatschappij, die hun verantwoordelijkheden naar zichzelf en naar anderen kennen en er vol zelfvertrouwen naar handelen, vanuit een sterke worteling in hun eigen Natuurlijke Goedheid. Om dit te bereiken willen we bestaande, aloude en nieuwe methoden en technieken uit zowel de Boeddhistische traditie, het hedendaagse onderwijsveld, als ook nieuw te ontwikkelen methoden gebruiken.